

RENESSANCE

ÚLOHA 1:

Přečtěte si následující citace. Co o renesanci říkají?

Nyní může každý opravdu bystrý duch děkovat bohu, že byl vybrán, aby mohl žít v tomto novém věku tak plném naděje a příslibů, který již oplývá lepším výběrem vznešených a talentovaných duší, než svět viděl tisíc let předtím.

(Matteo Palmieri, 1435)

Cokoliv bylo vytvořeno člověkem s géniem a velkou vznešeností, bylo téměř božské.

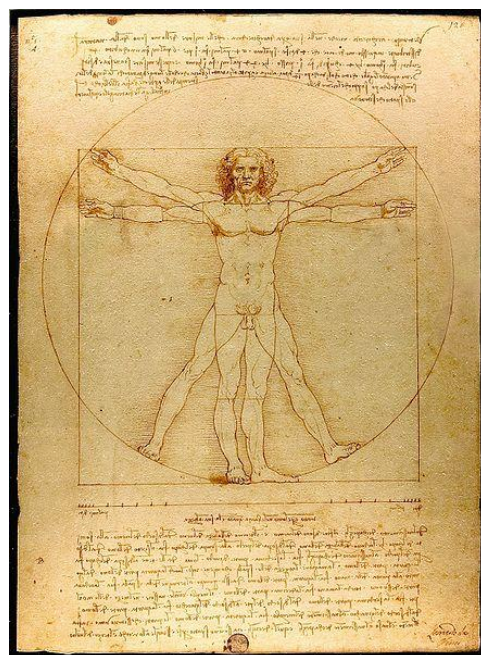
(L.B.Alberti, 1460)

Vznik renesance

- Renesance znamená **znovuzrození**. Vznikla v **Itálii (zejména ve Florencii)** – inspirovaná **antickou tradicí** (= starověké Řecko a Řím)
- **Itálie ve 14. století** – politicky roztržštěná, na severu městské státy (signorie, např. Florencie, Janov, Benátky atd.), Neapolské království, Království Sicílie, Papežský stát. Ve Florencii se renesance šířila velmi rychle díky podpoře **rodiny Medici** (Cosimo a Lorenzo de Medici).

ÚLOHA 2: Použij své dosavadní znalosti a vysvětli, proč byla Florencie tak důležitým městem?

- Západní civilizace **znovu objevila** dávno zapomenutá díla starověkých autorů díky **Arabům**, kteří je uchovali a studovali, a díky asimilaci kultur ve **Španělsku** se tyto texty postupně vracely do křesťanské Evropy. Jiná cesta zpět ke znalostem antické kultury vedla skrze **Byzantskou říši**, např. Konstantinopol.
- Éru renesance lze rozdělit do tří období:
  - **trecento** (14. století)
  - **quattrocento** (15. století)
  - **cinquecento** (16. století)
- Renesance byla také specifickým obdobím v literatuře (viz vaše zápisky z hodin literatury):
  - **Dante Alighieri** (1265-1321) – *Božská komedie*
  - **Francesco Petrarca** (1304-1374) – *Sonety Lauře*, obdivoval revolucionáře *Colu di Rienza*

Proporce lidské postavy – Vitruvius (Leonardo da Vinci)

Rvsvy renesance

- inspirace **antickou kulturou** (starověké Řecko a Řím)
- Studium božských věcí bylo nahrazeno **studiem člověka** - filosofie **humanismu** → jiný názor na **nahotu**

ÚLOHA 3: Prohlédněte si obrázek vpravo. Kde tento symbol můžete vidět dnes?

- Renesance nevyklučovala víru v Boha, ale začala zpochybňovat „monopol“ církve na výklad víry, a tak i její autoritu. Avšak renesance se neobrátila proti náboženství. Navíc často přímo sloužila jako nástroj **glorifikace Boha** a církve **skrze umění**, např. v Sixtinské kapli.
- inspirace **přírodou**
- **harmonie** – *kalokagathie* – Co toto řecké slovo znamenalo?

Architektura

- používala tehdy dostupné znalosti přírodních zákonů (fyzika, matematika) – např. **geometrie, symetrie**
- charakteristické rysy – **sloupy (římský, dórský, iónský, korintský), kupole, malované stropy, velmi přesné detaily, celková lehkost stavby**
- nejen krásné, ale i pohodlné
- **Filippo Brunelleschi** (architekt, Florencie)

ÚLOHA 4:

Jaké renesanční znaky najdete na těchto budovách?

Kaple sv. Augusta, Řím

Basilika sv. Petra, Řím

Sochařství

- sochy většinou zdobily budovy, zahrady, náměstí atd.
- náměty – náboženství, mytologie, portréty
- **Donatello** (1386-1466) – jako první zpodobnil nahé lidské tělo (*David*)

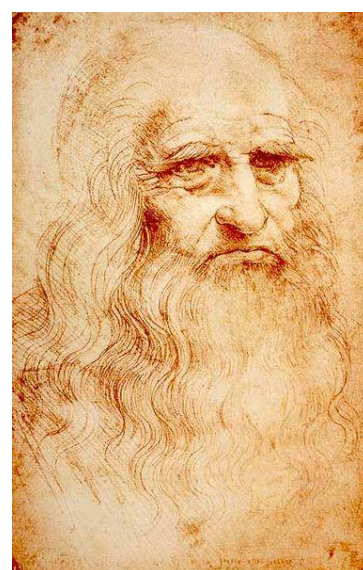
Malířství

- **Sandro Botticelli** (1445-1510) – *Zrození Venuše*

Leonardo da Vinci (1452-1519)

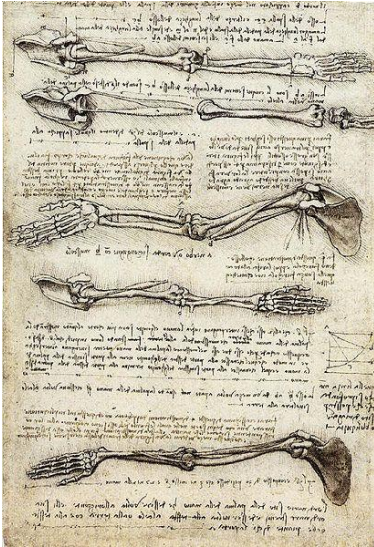
- univerzální, všestranný (malíř, architekt, hudebník, matematik, konstruktér, vynálezce)
- „**renesanční člověk**“ =
- *Poslední večeře*, *Mona Lisa (La Gioconda)*, *Dáma s hranostajem*
- pracoval ve Florencii, Miláně a později i v exilu na francouzském dvoře Ludvíka XII. a Františka I.
- přišel s myšlenkou létajícího stroje, válečných strojů, padáku atd. .
- studoval a zakresloval lidskou anatomii

Leonardův autoportrét

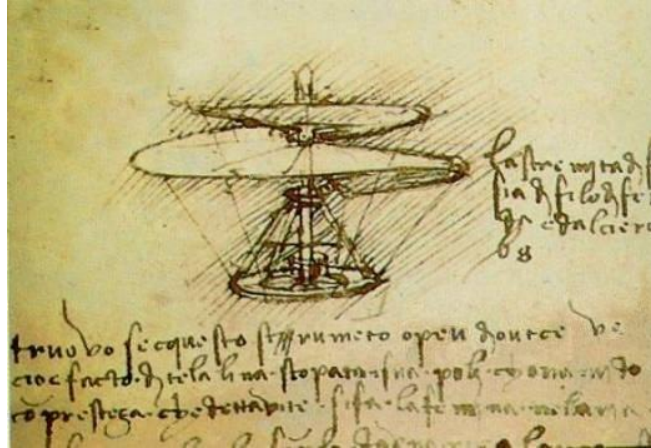

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

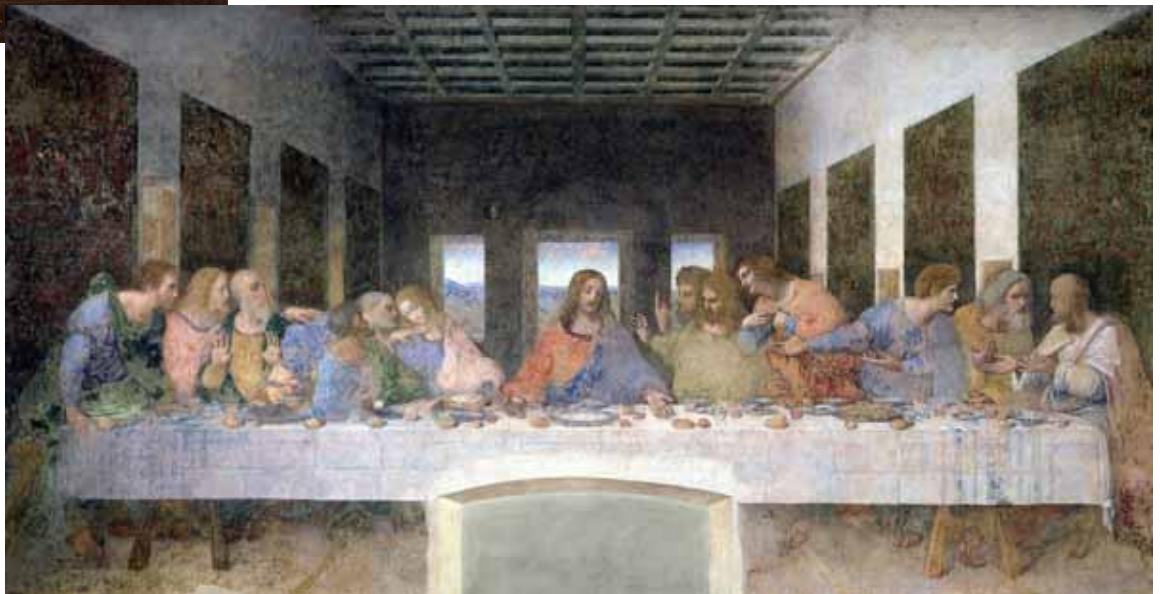

Leonardova studie anatomie paže

Leonardův návrh létajícího stroje
(Co vám tento náčrtek připomíná?)

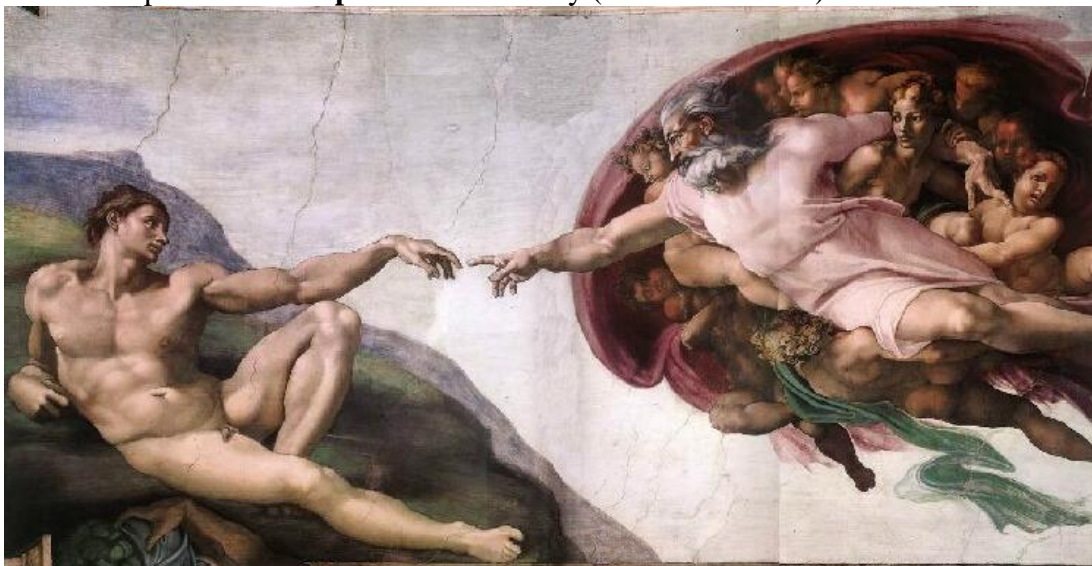
ÚLOHA 5: Znáte názvy těchto dvou obrazů Leonarda da Vinciho?
Co je na nich tak zajímavé?

Michelangelo Buonarroti (1475-1564)

- malíř, sochař, architekt, básník
- Florencie
- namaloval strop **Sixtinské kaple** v Římě - fresky (*Stvoření Adama*)

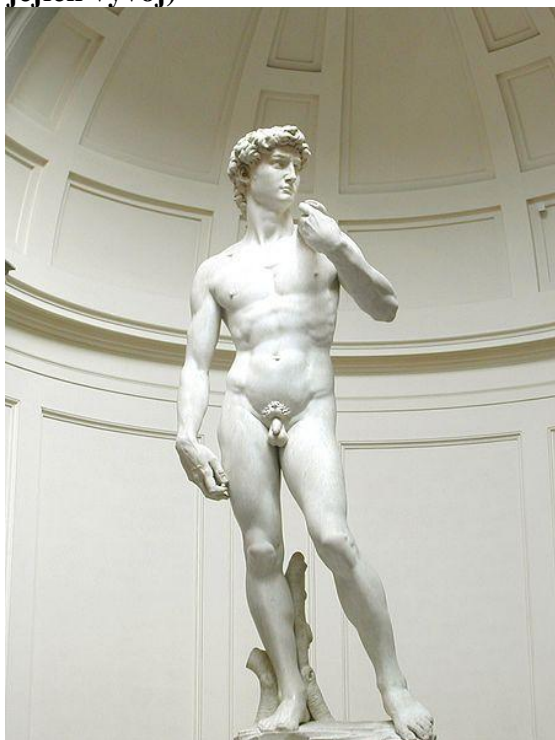

Stvoření Adama

ÚLOHA 6: Který motiv z této malby je v dnešní kultuře často používán?

- socha *David*

ÚLOHA 7: Srovnajte následující dvě sochy *David* – jedna z nich pochází od raně renesančního umělce Donatella a druhá od Michelangela Buonarrotiho z období vrcholné renesance. Určete, od kterého z nich je každá z nich a svou odpověď zdůvodněte (hledejte typické znaky renesance a jejich vývoj)

Raffael Santi (1483-1520)

- malíř (madony), architekt
- ovlivněn Leonardem da Vinci a Michelangelem Buonarrotti

Záalpská renesance

- po roce 1500 renesance se šířila z Itálie na sever – severně od Alp – střední Evropa, západná Evropa, Británie
- **Francois Rabelais, Miguel de Cervantes, William Shakespeare**
- **Renesance ve střenění Evropě**

ÚLOHA 8: Jak se podle vás renesance na sever od Alp lišila od italské renesance? (zvažte hlediska jako podnebí, filosofie, náboženství, politika apod.)

Humanismus

- humanismus = týkající se člověka a lidství
- myšlenka “ad fontes”= zpět k pramenům
- studium klasické latiny (Cicero) a děl řeckých a římských autorů
- dopisy, autobiografie, cestopisy, slovníky, překlady, učebnice
- **Giovanni Boccaccio** (*Dekameron*), **F. Petrarca**, **Thomas More**
- **Niccolo Machiavelli** – politik, autor spisů o politice (*Vladař*)

Moudrý vladař nemůže - a také by neměl - držet slovo, pokud by ho to znevýhodňovalo. Kdyby všichni lidé byli dobří, taková vláda by dobrá nebyla. Ale protože lidé jsou bytosti k pláči a své sliby neumí dodržet, vy nemusíte dodržet ani ty své.

(N. Machiavelli, *Rozpravy*, 1517)

- **Desiderius Erasmus** (Erasmus Rotterdamský) = stěžejní autor humanismu
- **Mikuláš Koperník** (1473-1543) – polský kněz, který formuloval myšlenku **heliocentrismu**
- **Giordano Bruno** – věřil v heliocentrismus, a že vesmír je nekonečný – a byl za to upálen
- **Galileo Galilei** – souhlasil s Brunovými myšlenkami, a nakonec si zachránil život tím, že je popřel
- Humanismus **připravil cestu pro reformaci**

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

OPAKOVÁNÍ:

ÚLOHA 9:

Objasněte, v čem spočívala významná změna v myšlení mezi středověkem a renesancí, zejména s ohledem na člověka a lidské tělo.

ÚLOHA 10:

Zvolte si jednoho z renesančního umělců a popište, jak svou dobu ovlivnil, a také jeho přínos našemu kulturnímu dědictví.